

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGELTLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előzetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	—	—	—
Egy évre	10 kor. — 50.	Egy évre	16 kor. — 80.
Fél évre	5	Fél évre	8 . . . . .
Negyed évre	2	Negyed évre	4 . . . . .
Egy órára	1	Egy órára	1 . . . . .
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **II. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Szolgalelkek.

(Az önérték nélküli emberekről.)

Az egész magyar társadalmat megfertőzte negyedfél évtized alatt az a rendszer, mely Mohács óta mételyezi a magyart, hogy elgyöngitse, elszegényítse és rabszolgává tegye. Láthatlan kezek dolgoznak romlásunkon és nincs, aki védelmezzon bennünket. A főnemesség és főpapság szolgalelkűségét még értem. Nekik a hatalom árnyékában kell sütkérezniök és pusztán azzal szemben kell szolgalelkűsködniök, míg lefelé hatalmaskodhatnak.

De az már teljesen érthetetlen, mért terjed a szolgalelkűség a polgárok közt is? Az erő és vagyon öntudatra ösztönöz inkább és azt tapasztaljuk, hogy éppen a polgárosztály a legszolgalelkűbb. A parasztok, az egykori jobbágyutódok természetes félnékesége is természetes, hiszen a szolgalelkűségre neveli a katonaság és a keserves élet. A szegény paraszt tudja, hogy mindenki fölötté áll. Az ő tudatlan együgyűsége nem képes fölfogni azt, hogy az emberi méltóság úgy megilleti őt is, akár a királyokat. Min-

dig az értelmiség, a középosztály irányította a közszellemet. Ha akár a zsarnok, akár a tömeg ragadta magához az uralmat, egészséges forradalmak állították mindig helyre a megsértett jogrendet és a társadalom természetes rendjét. Az a nemzet, a mely erre képtelen volt, nyomorultul pusztult el. Az önérték hiánya készítette elő minden nyomoruságunkat és az okozza a pusztulást, melynek szomorú képei nap-nap után tárulnak eléink. Az önérték nélküli emberekkel lépten-nyomon találkozunk. A kormányférfiaktól a vasuti bakterig a szolgalelkűség különböző fokozatait látjuk. Csak parancsot ismer és vár mindenki, az önállóság legelemibb fogalma ismeretlen ezek előtt. Görnyedt hátú, sivár lelkű emberek ezek, akik tartalmatlan egyéniségükkel kétségbe ejtenek bennünket. Hol van az az ember, aki a nemzet és király közé merne állni ma és őszintén föltárna minden sebet? Nincs sehol. Alázatos, mézes-mázos beszédű hazugok vannak csak és nem gondolnak arra, hogy ez a tömérdek hazugság vissza fog hullani egykor a fejükre és a multakért felelősek lesznek.

Az egészséges középosztály, a hajdani köznemesség nemzetfenntartó törekvéseinek örököse, szinte tüntet a szolgalelkűségével. Tanult emberek, a kik a jót és rosszat ismerik, a lelküket eladják holmi ringy-rongy fityegőért és a hiúság vásárán nem szégyenlik még kínálgatni is magukat. Elvet, meggyőződést sutba dobnak, ha a hatalom kegye mosolyog le rájuk. Versengnek egymással érte, csak hogy címet vagy fityegőt kapjanak. Az erkölcsi tartalom mellékes, a hiúság kielégítése a főcél. Az érdem is odafurakszik a hiúság vásárára, ahol pirulásra képtelen orczával szemérmetlenkedik a szolgalelkűség. Hova jutunk ezen az uton? A teljes romlásba. Nagy, nemzetiszerecsétlenségnek kellene bekövetkezni, hogy észére térjen a magyar és megtisztuljon bűneitől. De vajjon nem lesz-e késő az ébredés? Nem-e jár egy a nemzet, mint a rabsághoz szokott madár, melynek vesztére vált a visszanyert szabadság?

Szókimondó.

Egy csákó története.

— Elmondja maga a csákó. —

Nem bogláros, kéményforma, magyar csákó vagyok, a minő a huszárok marczona fejét díszíti és a mitől mindig megdobban a lányok és menyecskék szíve, mikor a szemhatáron messziről föltűnik.

Én értem még nem dobogott magyar nő szíve és, ha a jelek nem csalnak, nem is fog dobogni, pedig szép kort értem meg, mert innen-onnan ötvennégy esztendő s lesek.

Akkor születtem, mikor a szabadságtól volt mámoros szép Magyarország, Kossuth Lajos halhatatlan beszédeivel gyújtotta lángra a magyar szíveket és Petőfi a Talpra magyart! menydörögte a világba.

Hogy hol születtem, azt nem mondhatom meg bizonyosan, de hogy születtem, tagadhatatlan, mert ime ma is megvagyok.

Mikor még virágkoromat éltem, sokszor mondogattam magammal eltelve büszkén:

— Nem Magyarországon ringatták a bölcsőmet, mert a magam fajta remek nem telik ki Magyarországtól.

— De hát akkor hol láttam napvilágot? — töprengtem sok álmatlan éjszakán és a csaták viharában, mikor a gazdám, a ki nagy ur volt és fényes ruhában menekült lóhalálában a fürge, daliás, aczelkaru

huszárok üldözése elől. Nem tudtam kideríteni. Ezért hát csak találgatásokra vagyok utalva. Lehet, hogy Morva, — Cseh — vagy Osztrákországban kukkantottam be ez árnyékvilágba. Ugy kell lenni, hogy ez országok valamelyik gyárában formáltak pofoncsapottá, díszítettek föl zöldre festett, ékes kappanfark-tollakkal és szegték be a karimám szélét arany paszománttal. Nem csoda hát, ha önkéntelen tört ki belőlem a szívemet bizsergető kiáltás:

— Istenem, istenem, micsoda remek emberek lehetnek azok a morvák, csehek meg osztrákok, a kik megalkották! Hat még azok, a kik azokat a szép, sima, fényes, messzire látszó kappanfark-tollakat olyan kedves papagájzöldszínűre festették!

A mint megszülettem, tüstént előkelő, magas állásba jutottam. Nem törtem magamat, mint a szegény ember fia. De minnek is törtem volna, mikor egyszerre is belepottyantam az uraságba?

Alig száradtam meg, tömérdek társammal Bécsbe vittek a császári katonai ruháktárban helyeztek el. Nem sokáig voltam itt. Jött egyszer egy szürke kabátos, arany sarkantyus katona, a kinek a sötét nadrágja mind a két szárán tenyérszíj széles, haragos vörös csik futott végig és a derekát széles, sárga bojtos tábori öv szorította karcsvá, és a fejére tett.

A tükör elé állt velem és csak ennyit mondott:

— Gut! Passt ganz gut!

És sorsom ezzel eldőlt. Osztrák generális tökfödője lettem. E pillanattól fogva sokszor volt részem a dicsőségben, kivált mikor pocsolyakerülő bakák vagy más katonák pillantottak meg, a kiknek a hátán mindig borzongás futott végig és libabőrösek lettek tőlem. De egyszer, hogy hogy nem, fordult a koczka és a gazdám háta kezdett borsódnani. Mert a meddig nem ropogtak a puskák, bömböltek az ágyuk, csatogtak a kardok, villogtak a honvédszuronyok és a népfelkelők éles kaszái, gyöngy-élet volt az én életem. Hanem mikor az Előre! meg a Rajta! zugott végig a magyar Alföldön és e kiáltásokat verték vissza a Kárpátok bérczei meg Erdély havasai, bizony-bizony keserűre fordult a sorsom. A gazdámnak alig akadt pihenője. Hol futás közben estem le a fejről, hol meg ő vágott a földhöz mérgében, mikor lélekzethez jutott és sietett leheverni, hogy magát kipihenje. Végre az isten is megsokalta a szenvedéseimet és megkönyörült rajtam. Valamelyik heves, véres ütközet folyamán, melyből a gazdám csak úgy tudott elmene-külni, hogy csaknem agyon sarkantyuzta és kardlapozta a paripáját, leestem a fejről és egy vitéz honvéd birtokába kerültem. Emberséges, derék magyar fiu volt. Megsimogatta a tollaimat, letörölte rólam a port,

A Pánszlávok és Kossuth Lajos szobra.*)

Mi régen hirdettük, hogy a pánszlávok jobban félnek Amerikában a magyar név értékének felismerésétől, mint az ördög a tömjéntől.

Ellenünk ugyanis azért indult meg az a temérdek hajszja, melyet eddig áteltünk, mert egyedül csak a magyar név dicsőségeért küzdöttünk.

A ki figyelemmel kísérte három év előtt aug. 20-ika után, az amerikai pánszláv lapokat, hát az láthatta, hogy itt nincs a pánszláv részről szeretet s elismerés, csak egy létezik: a legvadabb gyűlölet.

Azért léptünk ki annak idejében vagyis mindjárt lapunk élete kezdetén Kossuth Lajos nevéért; mert éreztük és tudtuk, hogy Kossuth Lajos neve fényének eltemetésével, a szabadságharcot atküzdő apáink nimbusza is megbélyegzésre van szánva.

Akkor egy obskurus magyar lap, a Szent Erzsébet Amerikai Magyar Hirnöke kelt ki itt ellenünk, és egy alutólagos Szatmár egyházmegyei plebános emlékével úgy igyekezett feltüntetni Kossuth Lajosnak kath. papi részről való megbecsülését, mint valóságos örültséget.

S ez az izgatás folyt tovább, néha bizony elég mosdatlan szájjal, míg végre ugyancsak a fent nevezett lap legutóbbi ki-rohanására a mult évben márczius 15-ike alkalmából úgy világított meg ezt a kérdést, hogy cikkünkert akkor még Kossuth Ferenc is gratulációt küldött hozzánk Nagy Magyarországból.

Azóta nagyot fordult a világ, de a kath. hit nevében itt elvetett mételey vagyis a Kossuth ellenes gyűlölet még nem halt ki mindenki szívéből.

A pánszlávok jól tudják ezt, azért me-

* A Kovács Kálmán plebános által szerkesztett „Magyarok Csillaga” című amerikai újságból vettük át ezen hazafias és érdekes cikket, mely az amerikai országtalan pánszlávokat ostorozza méltóképen hitvány szentelenkedésükért.

Szork.

hosszamban összenyomott és a borjújába rejtett. Az ütközet után, mikor a legények lepihentek a földön, ujjongva mutogatott a pajtásainak, a kik majd megpukkantak nevettükben, mikor a fejére tett és a tábori tűz fényénél mázából kikelve járta velem a csárdást.

— Add nekem Pista, add nekem azt a csákót! — rimánkodtak a fiuk.

— Olyan nincs és nem is lesz! — rikoltotta az erőszakoskodóknak és könyörgőknek Pista. Ezt a csákót haza küldöm az édes apámnak meg az édes anyámnak. Hanem azt megengedem, hogy fölpróbáljátok és ti is táncoljátok benne.

Ugy is történt. Sorra jártam egyik fiu fejről a másikra. Mikor a tűz körül tomboltak bennem, mindegyik a bokájához verdesett, aztán meg a földhöz vágott, a miért Pista iszonyatos haragra lobbant, mert türehető állapotban akart elküldeni a szüleihez. De Pistára rásém hederitettek, hanem minden táncz után a földhöz csapkodtak, majd meg a fejükre tettek és úgy jártak a csárdást vagy a toborzót. Mikor a tánczba belemelegedtek, Pista gyöngéden összehajtott és beletett a borjújába.

Másnap nagy-keservesen batyut csinált belőlem, belevarrt egy nagy darab posztóba kis darab vásznat varrt a posztóra, erre ráírta az apjának a nevét és a tábori postára küldött, mely szerencsésen Szegedre szállított az édes apjához, a ki majd kövé-

részeltek tehát oly vakmerő arcátlansággal kilépni Clevelandban, mint kiléptek, mert arra számítottak, hogy ez az áramlat ott, ahol a kényszerítés hatása alatt még márczius tizenötödikét is csak gyászmisével ünnepezték meg, visszahagra fog találni.

Hanem hála Istennek csalódtak! Mert miként derült égből lecsapó villám, úgy keltette életre és serkentette tette ez a merénylet Clevelandban s egész Amerikában a magyarságot.

Itt tehát csütörtököt mondott a pánszláv számítás. Hanem mindezzel még koránt sincs vége a harcznak. Sőt azzal sem lesz vége, ha az a valamennyiünk pénzéből fölépített Kossuthszobor állani fog Cleveland főterén.

Nekünk azzal a történelem hamisításával kell egyszer és mindenkorra leszámolnunk, a melynek bevezetésül itt is, meg nagy Magyarországon is Kossuth Lajos protestáns és szabaddómives voltát hangoztatják mindig.

Mert itt van az a baj, a honnan a régi seb mindig kiujulhat.

Be kell azért a mai és a jövőendő nemzedék szívébe oltani, hogy Kossuth Lajos se mint protestáns, sem pedig mint szabaddómives nem eszményképe a magyarnak, hanem igenis eszményképe mint olyan ember, a kinek magyar hazaszeretete tündöklő csillagként fénylik a jelen s az utókor előtt.

Hisz kezében volt 1848–1849-ben a magyar nemzet sorsa. Ekkor egy kis ügyesen elleplezett arulással oly gazdag emberré válhatott volna, hogy még a dedunokaját is arany koporsóban temethették volna el, az ezért kapott díjból.

S ime ő szegényen halt meg! Mert nemesak, azt nem őrizte meg, a mit 1848 előtt szerzett, de még azt is a haza oltárára áldozta fe, mind, a mit a népek neki adtak ajándékkul.

Keresztényibb volt tehát ő az ő tetteiben, mint sok ezer olyan, a ki hirdeti ugyan a maga keresztény voltát, de e mellett ezeket rak a bankba, hogy gazdagnak mondassék.

meredt a mint megpillantott. Az öreg nem tudta mire vélni a dolgot. Jól ismerte ő is a formát, de azért váltig vakarta a füleit, mikor az anyjúnak mutogatott. Föl akart tenni a fejére, de nem sikerült, mert az öreg feje jóval nagyobb volt, mint előbbi gazdámé, a mi azt mutatta, hogy az esze is több lehetett. Az illegetés közben egy darab zsiros papiros esett ki belőlem, a mibe a Piata gyerek alighanem szalonnát takargatott. Fölveszi az öreg, nézegeti és nagynehezen a következő levelet betűzte ki:

„Édes Apám és Anyám! Ez a micso-da, a mit itt küldök, egy osztrák generálisé volt. Mikor a némötöt mögkergettük, esőt le a lejárta. Ugy tanátam a csatamezőn. Eküldöm az éds Apámnak, tögye e, hogy ne lássa senki. Mást nem küldhetök. Az Isten áldja mög éds anyámma együtt. Szerető fiuk Pista.”

A Pista gyerek apja sorba járta a szomszédokat és magához hitta őket, hogy majd mutat nekik valamit, a mit a fia küldött neki a táborból. Valóságos bucsujárás volt nála. Végtere belefáradt a mutogatásomba, és a tulipános ládájának a fenekére rejtett.

Jól is tette, mert miután a magyar fegyverek dicsősége Világosnál lealdozott és a kémekek, hóhérok, árulók kezdtek garázdálkodni Magyarországon, nagy bajba keverhetem volna az öregot.

A Pista gyerek nem tért vissza többé.

S azok, a kik emléke befekettetésén fáradsnak Kossuth Lajosnak épen ez at voltát akarták a népek szívéhez résnek kihasználni, mert érezték és tudták, hogy Kossuth Lajos vagy ennek fiai nem lesznek képesek százezreket áldozni arra, hogy a felmerült rágalmakat mindenfelé megezáfolják.

Amde nekünk, magyaroknak éreznünk s tudnunk kell, hogy minden egyes rágalom, a mely Kossuth Lajosra száll, a szabadságharcban elhalt apáink s hőseink sirjára van szánva; mert hisz Kossuth Lajos nevének befekettítése csak kulcs lenne ahhoz, hogy nem szabadságharcznak, de egy rablólóhadjáratnak tüntetessék fel az 1848–49-iki dicső magyar hadjáratot az utókor előtt. S ez az, a mit czéloz itt a pánszláv mozgalom. A ráczok ugyanis és a horvátok oly vad kegyetlenségeket vittek, a kezdetben senki által nem védett magyar népeken 1848-ban véghez, hogy ahhoz még a vad népek harezja is az utóbbi időkben valószínűs lovgias hadjárat volt.

Védetlen nőket s gyermekeket gyilkoltak rakásra, virágzó falvakat és tanyákat raboltak ki vad kegyetlenséggel anélkül, hogy előbb valaki őket bántotta volna. Persze, hogy mikor erre Kossuth Lajos langszavai után fegyvert fogott a magyar és akként döngötte el honvédeink csapata őket, akár csak hajdu a két fenekü dobot, hát hogy ez a rabló csapat ezt már nem szerette. azt mi szivesen elhisszük; mert hiszen Horváthországtól Bécsig futni, hogy nem volt épen váltami nagyon inyére ennek a dicső pánszláv népnek, azt mi is megengedjük.

Amde rablómódra törni reá arra a népre, a melynek apái őket századokon keresztül vérük hullásával védék, vagyis a melynek apái, az ő jólétükért csatákban vérzettek addig, a meddig ő kelmék otthon élvezték a nyugalom boldogságát és a mely nép épen Kossuth Lajos langszavára polgárokul, azaz édes testvérekül fogadta el őket, a kik a magyar hazába csak szolgálkú kérezkedtek be hogy mily megvetendő eljárás volt, ezt már ítélje meg Amerika népe.

Lehet, hogy szerencsétlenség érte, amiért a fejére tett.

A tulipános láda fenekén ötven álló esztendeig pihentem, mig nem az öreg 1898. márczius 15-én előkeresett és könyveket hullajtva nézegetett. Alighanem a Pista gyerek jutott az eszébe . . .

Neszét vette a létezőemnek egy Csényi nevezetű erőseleki magyar uri ember és addig addig esengett az öregnek, mig neki nem ajándékozott. Sirva vált meg tőlem, de Csényi ujjongott örömeiben, mikor magáénak mondhatott.

Egyszer sokan ültek egy hosszú asztal körül a szegedi kurucz magyarok, egyik kis vendéglő udvarán és vigan poharaztak. Közük volt Csényi is, de szó nélkül tünt el a vigadozó társaságából, mely lassacskán úgy megfogyott, hogy alig maradtak négyen-öten. Éjjel felé járt az idő, mikor Csényi visszatért.

A fején voltam. Az asztal körül üldögélők egetverő hahótára fakadtak. De volt is mért. A fényes, rettegett papagájzöld kappanfark — tollak kihulltak belőlem, szímet megviselte az idő, aztán meg a moly se kímélt meg. Vert generális romlatag fővege lett belőlem a világ csufjára.

Mikor a hahotázás lecsillapodott, uj gazdám így szólt:

— Ide hallgassatok, fiuk, danolok nektek valamit!

Azon törekszenek tehát most ezek a jó urak, s azon törekedett mindenkor az egész Kossuth ellenes akció, hogy ne ez a rablómódra gyilkoló népcsoport, de mi a haza szabadságáért fegyvert fogó magyarok tüntetésünk fel a történelem ítélő széke előtt úgy, mintha 1848—1849-ben, nem hazánk szabadságáért, de ezek ellen a századokon keresztül vérünkön élő népség ellen, fogtunk volna fegyvert.

Ausztria üldözte Kossuth Lajost akkor, amikor ez világszerte járt kelt és tiltakozott az ellen a szégyenletes kegyetlen eljárás ellen, amikkel otthon Ausztria gyilkoltatta hazánk jobbait.

Azt szeretné tehát úgy Ausztria, mint az ennek segítségül jövő Oroszország is elérni, hogy a világ ne szabadságharcnak tekintse az 1848—49-iki dicső magyar hadjáratot, hanem csak egy olyanféle rablószerű felkelésnek, amelynek vezéreivel szemben jogosult volt az a hóhér eljárás, mely világszerte undort keltett.

Arról van azért most szó, hogy megengedjük-e sirban nyugvó apáinkat s hőseinket az utókor előtt közönséges rablóknak bélyegeztetni, avagy van-e és lesz-e erőnk s bátorságunk dicső hősöknek megvédeni, ez igazi hőseket.

A clevelandi akció tehát csak Kossuth szobrának szól ugyan, ámde e pánszláv fészkelődés, tulajdonképpen mégis honvédeink sírját igyekszik gyalazattal bevonni és véreink gyilkos rablóinak emlékéit dicsőséggel megkoszorúzni akkor, mikor Kossuthot, a nemzetek elnyomójának hazudja.

És e cél eléréséhez tudjatok-e magyarok, kiknek a kezébe szántak ok a hóhérkötelet? A tiétekbe.

Számítván arra, hogy most, mikor nemzetünk neve, őseink becsülete, sirban nyugvó apáink emléke fog kockáin forogni, mi nem maradunk és így ők egy pár rongyos dollárból Amerikában megfogják varrhatni a dicső csatákban elhalt magyar honvédek emlékére a gyalázat szemfedőjét.

Gondolták, pört indítanak Kossuth Lajos szobra ellen, s ha megtudják alazni azt, akkor meg lesz gyalázza apáink dicső emléke is és így az 1848-iki horvát és oláh rabló kegyetlenkedések, hősi dicsősorut fognak nyerni nagy Amerikában.

Ime, ez az, amit ezek a hazánk zsírjain felnevelkedett hálátlan emberek itt, a magyar becsület rovására el szeretnének élni.

Ámde ha nekik volt bátorságuk ily piszkos czélokért felkelni, hát majd nekünk is lesz erőnk ahhoz, hogy e szellemi csatában ép úgy elverjük őket, miként apáink az ő gyáva Jellasis nevű vezéroket 1848-ban.

Jöjjön azért a minék jönni kell, mi készen várjuk a támadást, egyben pedig megmozgatunk minden követ, hogy Kossuth Lajos szobrának leleplezési ünnepe oly fényes legyen Clevelandban, a minék fénye megvakítsa majd ez irigységtől pukkadozó népség szemét.

Addig azonban rajtunk sajtón a sor, hogy az 1848—49-iki szabadságharc történetét úgy ismertessük meg népünkkel, hogy annak emlékében azt soha semmiféle nyomorult támadás ne legyen képes elhomályosítani többé.

Erre pedig most van a legjobb alkalom, mikor erre az ellenség kényszerít reá bennünket. Fel tehát a munkára, mert ha ezt most elmulasztjuk akkor pótolhatatlan munkát mulasztottunk el és így mi is okai leszünk egykor annak, ha valaha az utókor szívébe s lelkébe meghamisítva fog beplántálódni az 1848—49-iki dicső szabadságharc története.

Válasz

Szinay Gyula ur nyiltlevelére.

Jobban szerettem volna, ha a debreczeni Kossuth-ünnepélyek főpontja t. i. a megünneplés napja kitűzésének kérdése előbb vették fel és nem 14 nappal az elhatározás után, de még helyesebb lett volna ha bárki az érdeklődők közül nem nyilt lezél alakjában, hanem bizodalmas baráti uton kért volna felvilágosítást tőlem, vagy a rendezőbizottság bármely tagjától. Mert az ilyen elkésett s nem vonom kétségbe, hogy teljesen jó akaratból származó, de még is helytelenítő kérdések és indítványok igen alkalmasak a jó egyetértés, a lakosság ünnepi hangulatának s az egész ünnepély rendezésének megzavarására.

szor magukra maradtak, valóságos rajongással danolták karban.

Egyszer csak hasztalan kérték a jó fiuk Csényit, hogy orgonálja el nekik a Nincs a némötnek — nótát. Nem tette, mert eltűntem. Hiába tették tüvé a házat, pinczét, padlást, almáriomokat, asztalfiókokat, ágycat. Nem találtak sehol. Nélkülem pedig Csényi nem akart megszólalni.

Hogy, hogy nem a társaság valamelyik tagja kisütötte, hogy Debreczenbe kerültem valami csalafinta módon. Most is Debreczenben vagyok és pompásan érzem magamat, mert az új gazdám, a szegedi asztaltársaság volt tagja, minden reggel föltesz a fejére és jóízű kacagásban tör ki, mikor a tükörben nézegeti magát. Bizonyosan arra gondol, hogy micsoda fura osztrák generális lett volna belőle . . .

A szegedi kuruczok pedig busulásnak adták magukat, mert az óta, hogy Szegedről elkerültem, Csényit nem hallották danolni. El is határozták, hogy nem nyugszanak, míg vissza nem szereznek, ha vérnek kell is folyni érettem és már nagyban készülnek Debreczen megostromlására . . .

A történet hitelül :

Hegedüs Pál.

Már pedig Szinay Gyula barátom bizonyára egyetért velem abban, hogy ezt az ünnep rontó szerepet most ez alkalommal még azok is jobb időre raktarozták el, akik pár évvel ezelőtt nyiltan és titokban egyaránt ellentétes állást foglaltak el minden szemben, a mi a Kossuth-kultusz emelését czélozta. Kiáltó példája ennek a debreczeni Kossuth-szobor bizottság kérelmének és a debreczeni szoborra a város részéről az adományozásnak kétizben is közgyűlésileg leszavaztatása.

De mert a nyilt levél tényleg megjelent és épen a városunk polgárságának zöme által leginkább olvasott lapban, — a bizottság elhatározásának indokolása és az ünnepély sikere érdekében következőkben válaszolok azon hozzám intézett kérdésre, miért tüztük mi Kossuth Lajos születése 100-dik évfordulójának Debreczenben megünneplését szeptember 17-dikére s miért nem a valódi napra szept. 19-re?

1. Mert Budapest székesfőváros a Ke-repes-uti temetőben a nagy halott hamvai fölé emelendő mazoleum alapkövetelésének ünnepélyes aktusát szept. 19-dikére tüzte ki, arra törvényhatóságunkat is meghívta és városunk nemcsak küldöttség általi képviselteti ott magát, de a közönség köréből is számosan óhajtanak résztvenni a kegyeletes ünnepen.

2. Mert városunknak két, Hajdu vármegyének pedig mind a négy országgyűlési képviselője a Kossuth vezérlete alatt álló országos párthoz tartozik s így ezen minőségükben, sőt jórészt mint ottani rendező-ségi tagoknak 19-én mulhatatlanul Budapestben kell résztvenniök, városunk és választó kerületeikhez való viszonyok pedig arra készteti őket, hogy a debreczeni és hajdumegyei ünnepeken is résztvegyenek.

3. A debreczeni honvéd együletet és a 13 egyenruhás öreg honvédet is meghívta a 19-diki alapkövetelési és egyéb Kossuth-ünnepségekre a fővárosi rendezőség s ők jelen akarnak lenni e nevezetes napon s harczépelt zászlójukat meghajtják a nagy halott emlékének tiszteletére. De itthon is reszt óhajtanak venni, saját szülővárosuk és azon közönség ünnepélyén, mely nekik, öreg napjaikban menhelyet és gyámolítást nyújt, mely minden egyes alkalommal dicsőséggel övezi őszbeborult fejüket. Hát melyik napról és honnan maradjanak el e vén harczosok?

De nem folytatom tovább. Azt hiszem, a fentebbi három pontban talán túl részletezővel, de legalább érthetően kielégítő választ adtam feltejt kérdéseidre és átláthatod, hogy mily körültekintő figyelemmel járt el a rendező bizottság akkor, a midőn nem mondva csinált — hanem kettős napot tüztük ki a Kossuth Lajos emlékének dicsőítésére, születése 100-dik évforduló napjának ünnepelésére, egyiket szept. 17-dikén tartja a magyarság szívében: Debreczenben, a másikat pedig megüli szept. 19-dikén az ország fővárosában: Budapestben!

Debreczen, 1902. augusztus 25-dik.

Komlóssy Arthur,

a debreczeni Kossuth-ünnepélyek rendező bizottságának h. elnöke

Délutáni levél.

(Hegedüs Pálhoz.)

Kedves barátom, irótársam, Hegedüs Pál szegedi főreáliskolai tanár uram. A pofoncsapott „osztrák generális” kalapról írott nagyon érdekes tárczádat köszönettel fogadom, élvezet-

tel olvastam és örömmel közlöm a Debreczen mai tárczacikkékként.

Annak a pofoncsapott, czopfos, időviselt osztrák generális" kalpag-nak remekül irtad meg a történetét és hogy régi kurucz kenyeres bajtársaim az áldott szép szegedi Tisza mellől gondoltok reám — ha már mindjárt egy osztrák kucsma révén is — édesen, kedvesen esik nekem; mert hisz én sem feledhetlek titeket és a Csényi Gyula írótlárs, vadász bajnok, és fővámlesi »furulyás" császári nótáját, — melyet a kiérdemesült és keshedt osztrák generálisi fővegben oly óriási mókával adogatott elő kurucz társaságunknak . . .

De most még becsesebb előttem ez a főveg illetőleg az emléke, mert azóta a Dócziné ládájába kallódott az is, midőn ily kedves tárczában örökítetted meg azt . . . És ha már a honvédszár által szerzett főveget sem szép szóval, sem a kilátásba helyezett vérontással nem hódíthatjátok vissza tőlem, cserében elégedjétek meg változatlan szeretetemmel és barátságommal, melyet az én jegenyefás Szegedem és irántatok érvek kedves testvérek. Aldjon isten titeket!

Szabad Hájdu.

NAPI HIREK.

Wolaffka Nándor — szepesi püspök.

Egy nagyon sokakat érdeklő hirt vettünk a tevékeny római katolikus debreczeni nagy prépost plébánosról, Wolaffka Nándor czimzetes püspökről. Szeretett papjokat elveszítik debreczeni hivei, ha valónak bizonyul e hír, a melyet nincs okunk kétségbe vonni, mely két püspöki szék betöltésével függ egybe. Ugyanis értesülésünk szerint a nagyváradi dus javadalmazásu latin szertartásu püspöki széket Szmrecsányi Pál, szepesi püspökkel fogják betölteni illetőleg már idevaló kinevezése befejezett tény. Az így megüresedett szepesi püspöki székbe pedig Wolaffka Nándor debreczeni plébános lép, kinek kinevezése szinte befejezett tény és ezt rövid időn belől publikálni is fogják.

Az Uránia színház Debreczenben.

Lapunk közelebbi számában jeleztük már, hogy Lovász Jánosnak és Haranghy Györgynek Délibábok hazája című látványos darabját, a mely a budapesti Uránia színházban f. hó 16 óta minden este programmon van, szeptember hónap folya-

mán itthon, a debreczeni városi színházban látni fogjuk. Azt is említettük, hogy ezt a kiváló élvezetet a Komlóssy Arthur főjegyző ur buzgóssága és ügyszeretete folytán nyerjük meg, a mennyiben ő volt az, aki a darab budapesti kiváló sikeréről olvasván, annak mielőbbi lehozásán fáradozott és fáradozik, örömmel jelezhetjük, hogy Komlóssy urnak ezen ügyben ez ideig tett lépései eredményesültek. Az Uránia igazgatósága ugyanis már holnap beadja kérvényét az iránt, hogy a „Délibábok hazáját" a debreczeni városi színházban a szept. 20. 21 és 22 én bemutathassa. Bizonyosra vehető, hogy sem a színügyi bizottság, sem a tanács nem fog az Uránia kérelmének teljesedése ele akadályt gördíteni s így néhány hét múlva alkalmunk lesz színről színre gyönyörködni azokban a művészi érzékkel fölvetett magyar tárgyú képekben, a melyek a Lovász János írótlársunk színes leírásait szinte a megszólalásig elevenné teszik.

Az ev. ref. elemi iskolákban

a tanulók beiratása szept. 1, 2 és 3-ik napján u. e. 8—11 óráig történik. A mult iskolai évben már iskolába járt tankötelesek azon tanteremben jelentkezzenek, melybe a mult iskolai év folyamán jártak. A beiratkozás alkalmával minden növendék az országos tanítói nyugdíjalapra 30 fillért, a tantermek tisztogatási költségeinek fedezésére 1 koronát, együtt 1 korona 30 fillért fizetni tartozik. A felvételre ujonnan jelentkezők kereszteleési és himlőoltási bizonyítványukat magokkal vinni kötelesek. Felhívatnak az érdekelt szülők tanköteles gyermekeiknek a jelzett időben beiratására, nehogy a lakásukhoz közelebb eső tanteremben a felvehető létszáma kitelven: gyermekeik más és messzebb tekvő tanterembe jární legyenek kénytelenek. Debreczen 1902 aug. 25, Az ev. ref. iskolaszék elnöke.

Személyi hír.

Kardos Albert doktor, főreáliskolai tanár, jeles irodalom történeti író, a Csokonai kör titkára Tusnád fürdőnél hazaerkezett. A Csokonai-kör ügyeiben értekezhetni lehet vele vasárnap délelőttöként 10 és 11 órák között a hivatalos helyiségben, a Tiszapalotában.

Debreczeni gazdák a pozsonyi kiállításon.

A pozsonyi országos gazdasági kiállításon debreczeni gazdáink is tanulni akarnak. — Hogy mindent gondosan és alaposan megtekintsenek, csatlakoztak ahhoz a felhíváshoz, e melyet a gazdasági egyesület elnöksége boesájtott ki társas kirándulásra. A kiránduló gazda csoportba, melyet Rác Lajos gazdasági egyesületi titkár fog vezetni, eddig jelentkeztek; Ifju Bányai István, Polgári József, Balogh Ferencz, Balogh István-Farkas Albert, Zöld János, Polgári Bálint, Szücs István, Szentesi János, ifj. Kertész János, Király József. A debreczeni gazda csoport szeptember 10-én este indul el Pozsonyba, a honnan szeptember 14 én indul hazafelé gőzhajón. A négy napos ut 50—60 koronába fog kerülni. Jelentkezéseket még elfogad Rác Lajos gazdasági egyesületi titkár.

Eljegyzés.

Ippi érkeserü Fráter Emil nagyszalontai szolgabíró cs. és kir. tartalékos huszárhadnagy, ippi és érkeserüi Fráter Zoltán és neje gyöngyi Borbála Johanna fia tegnap tartotta eljegyzését Nagyszalontán tamási és nagy ercesei Ercsey Rózsikával. Özv. tamási és nagy-ercsey Ercsey Ernőné leányával.

Meghívás.

A következő sorok közlésére kéréstük fel: Tisztelettel felkérünk mindazok, kik városunk szülötte, Diószegi Mihály gyantái lelkész urat óhajtják lelkészüknül, hogy f. hó 29 én, Szerdán d. u. 5 órára a csizmadia árucarnok helyiségében tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek.

Kossuth Lajos és a vármegyék.

Szorgalmasan olvassuk a legkisebb hirt is, a mely Kossuth Lajos 100-ik születésnapjának a megünneplésére vonatkozik. És azt olvassuk naponta, hogy nincs e drága hazának olyan elrejtett zuga, a hol ünnepelni ne készülnének e szent napon, Kárpátoktól—Adriáig foly a munka a nagy napra, csak a vármegyékről hallgat a krónika, mintha nem is léteznének. Pedig első sorban őket illetné meg a vezetés az ünneplésben, mert a vármegyéknek senki sem volt olyan hatalmas védője, mint éppen Kossuth Lajos. Lehet, hogy a nyári vakáció még mindig tart a vármegyékben s ezért nem hallani semmit. Akármint alljon is a dolog, elvárjuk a vármegyéktől, hogy az ünneplésben nemcsak részt kérnek maguknak, hanem igyekezni fognak elsőnek lenni a kegyelet és hála lerovásában.

Dóczy József nótái.

Megemlékeztünk már arról, hogy a Csokonai kör füzetben adja ki a kiváló, jeles magyar nótaszerzőnek, Dóczy Józsefnek a válogatott remekebb népdalait. Most az idevonatkozó felhívást közöljük a legmelegebben ajánlván azt. Még visszatérünk reá, így hangzik: Felhívás előfizetésre. A debreczeni Csokonai Kör dalszerzői működésem nagyon megtisztelő elismeréseként harmincz új, eredeti, s még sehol meg nem jelent magyar nótám kiadását határozta el. Ajánló sorai a következők: Ajánlás. A népdal a magyar föld legillatosabb mezei virága. A népdalban a néplelekben rejtőző gondolatok költői formába öntésével és e dallamok megsendítésével oly szerencsés kézzel foglakozik, mint Dóczy József, ez a magasabb kultura fejlesztésére és terjesztésére törekvő körök támogatását is megérdemli. Ezenkívül Dóczy Józsefnek lelki fejlődése, egész élete Debreczennel van összeforrvá. Epen azért iránta a Csokonai-kör, mint régi ismerőse iránt is, melegen érdeklődik, ezt épen úgy erkölcsi, mint anyagi támogatásával szívesen ki is mutatja és azon buzdító dicséretetekhez, amelyek a Dóczy

A Bika szálloda bérletének megszűnése miatt

fehérre festett **vaságyak, madráczok, ezüstneműek, függönyök,** finom **flanelltakarók, paplanok, tollpárnák** stb. úgy mint eddig, d. e. 11—12 d. u. pedig 3—6 óra közt állanak megvásárlás céljából az igen tisztelt vevő közönség becses rendelkezésére.

az összes berendezések és felszerelések hátralevő részei u. m. : **kávéházi márványasztalok,** finom, **Bika szálloda bérlo társaság.**

dalait eddig több oldalról érték, a maga előismerésével a multa és várakozásával a jövőre nézve örömmel csatlakozik. Ez a magyarázata annak, hogy e dalgyűjtemény közrebocsátására a Csokonai-kör vállalkozott s ez az oka annak, hogy e dalokat és e füzetet a magyar dal minden hívének és barátjának jóindulatu pártfogásába ajánlja a Debreczen, 1902. augusztus hó a Csokonai kör. A dalok egy díszes füzetben folyó 1902 szeptember hó 15-ikén jelenik meg. P. Nagy Zoltán zene-tanár ur irta át őket zongorára. Eneklés és szöveg a füzetben benfoglaltatik. Élőfüzetéi ára öt korona, mely folyó évi szeptember hó 15-ig Dóczy József királyi pénzügyi s. titkárnak, Temesvárra, a pénzügyigazgatóságához küldendő. Gyűjtőknek tiz előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgál. Debreczen, 1902. augusztus 15. Dóczy József. A dalok a Csokonai-kör nagylelkű aldozatokéval folytán, pazar kiállításban, valóságos díszmü alakjában jelennek meg. A füzet első lapja egy hortobágyi tárgy hangulatos kép, mely az egész lapot betölti s művészi kivitelével feltűnést fog kelteni. Ehez képest a füzet ára meglepően csekély, mert tudomásunk szerint Dóczy dalait a pesti zeneműkiadóktól, aránytalanul drágábban három dalt két koronáért lehetett megszerezni.

Hatvan-utcai polgárok panasza.

Régi dal, régi bajról. A Hatvan-utca elhanyagolt állapotáról szól a panasz, A Hatvan utcán lakos tekintélyes polgártársaink panaszkodnak, hogy e kiváló forgalmu főutczánkon a teljes kövezet hiánya, a locsoltatás elmulasztása miatt valóságos porfelhőkbe borul az utca, a házak. Ez valóban nem helyes. Kivánatos és szükséges azért, hogy a főutczának, mely a vasuti állomáshoz vezet ki, locsoltatása iránt intézkedjen az illetékes hatóság, hogy lehetőleg enyhítsék azt a botrányos helyzetet; de kivánatos és szükséges ez utcai kövezésnek a végleges rendezését is tervbe venni, mert az utca jelenlegi szomorú állapota nem illik ezen főközlekedési vonalhoz.

Az állategészségügyi körzetek életbeléptetése.

Rég óta vajdó, a város gazdasági életére nézve igen fontos ügy közeledik a megoldáshoz. Az állategészségügyi körzetek felállítására és életbeléptetésére ez, melynek elintézését nemrég mi magunk is sürgettük. Ma végre hivatalosan nyilatkoztak erről a kérdéstről. A ma délelőtt tartott tanácsülésen terjesztette elő Király Gyula tanácsnok az állategészségügyi körzetek életbeléptetésére vonatkozó intézkedéseket. A miniszter a napokban küldte le a szabályrendeletet, ezzel kapcsolatban tette meg Király Gyula előterjesztéseit. A tanács elhatározta, hogy a körzeteket feltüntető térképeket 300 példányban elkészítteti, a szabályrendeletet 500 példányban kinyomatja, utasítja a mezőrendőr kapitányságot a 80 jelzőtábla elkészítésére, megáztatja a dögtereket és megbizzza Király tanácsnokot a miniszter által előírt többi aprólékosabb dolgok elintézésére és ezeknek meg történte után részletes jelentést küld a miniszternek. Az előadó tanácsnok véleménye szerint ezek a munkálatok több hónapot vesznek igénybe, úgy hogy csak jövő évi január 1-én léptethetik életbe az állategészségügyi körzeteket.

Elhunyt városi tisztviselő.

Debreczen város tisztikarának gyásza van. Egyik érdemes munkástársuk Trázszy László adópénztárnok hosszas szenvedés után elhunyt. Trázszy 13 éve áll a város szolgálatában és 6 évvel ezelőtt választották

meg adópénztárnoknak. Lelkiismeretesen, odaadással végezte munkáját mindaddig, míg pár hó előtt betegség ágyba nem döntötte. Juliusban fürdőbe ment, de ott sem javult, három hét előtt nagybetegen hozták haza és több ízben holt híret is költötték. Elhunyt nagy részvétet kelt. Családjá a halálesetről a következő gyászjelentést adta ki:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, édes apának, szerető fiúnak, testvérnek, vőnek, áldott emlékü rokonnak és sógornak, néhai Trázszy László Debreczen szab. kir. város adópénztárnoka és törvényhatósági tagnak, folyó hó 25-én éjjeli 11 és fél órakor, életének 42-ik, boldog házasságának 13-ik évében, hosszas szenvedés és a haldokló szent-sége felvétele után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei folyó hó 27-én délután 5 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Baross-utca 26-ik számú házunktól, a Szent-Anna-utcai temetőbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent-mise áldozat pedig folyó hó 28-án délelőtt 9 órakor fog az egek urának bemutatni. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat és a megboldogult tisztársait bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1902. augusztus hó 26-án. Bánatos neje: özv. Trázszy Lászlóné sz. Gerber Ilona; gyermeke: Trázszy László. Édesapja: Trázszy Alajos. Testvérei: Trázszy Róza férj. Balogh Jánossal és gyermekeivel; Trázszy Géza. Apósa: Gerber Ödön, nejevel sz. Tegze Emmával. Az örök világosság fényeskedjék neki!

A hajduvármegyei gazdasági egyesület

a n. m. földművelésügyi miniszter ur erkölcsi és anyagi támogatása mellett fojó évi szeptember hó 21-dik napján, Földes községben az állatvásártéren magyarfajú szarvasmarha kiállítást s ezzel kapcsolatosan tenyésztési jutalomdíj kiosztást rendez, következő programmal és díjazással: Rendező: Hajduvármegye gazdasági egyesülete. A kiállítandó állatok a kiállítás helyén és napján reggeli 8 órakor, jegyzékbe vétel, állatorvosi megvizsgálattatás és megszámozttatás végett egyesületi titkár elé vezetendők. Kiállíthat minden hajduvármegyei lakos tenyésztő, akár tagja a gazdasági egyesületnek, akár nem, a vármegyén kívül lakó csak akkor, ha az egyesület tagja. A bíráló bizottság a helyszínen előre fog megalkittatni. Kiállító azon csoport állatnál, hol ő is érdekelt fél, bíráló nem lehet. Díjat a kisborjas teheneknél csakis olyan állat nyerhet, mely a borju ellése előtt már a kiállítónak birtokában volt, a többi díjazandó állatnál pedig megkivántatik, hogy azok legalább a kiállítást megelőzőleg három hónappal a kiállítónak tulajdonát képezzék, mit a tulajdonos a bíráló bizottság kívánatára igazolni is tartozik. Egy csoportbeli állatnál egy kiállító csakis egy pénzbeli díjat nyerhet, a többi esetleges díjra érdemesített állatai díszszalaggal fognak kitüntetettetni. — Azon esetben, ha valaki a díjról lemond, a felett a bíráló bizottság rendelkezik. A díjak a következők: I-ső csoport: Borjuval elővezetett kisborjas magyar fajú tehének. 1-ső díj 60 kor. 2-ik díj 40 kor. 3-ik díj 30 kor. 4-ik díj 20 korona. 5 ik díj 10 korona. II-ik csoport: 2 éves magyar fajú üsző borjuk. 1-ső díj 60 korona. 2-dik díj 40 kor. 3-ik díj 30 kor., 4-ik díj 20 kor., 5 ik díj 10 korona. III-ik csoport: 1 éves magyar fajú üsző borjuk. 1-ső díj 60 korona, 2-dik díj 40 kor., 3 dik díj 30 kor., 4 ik díj 20 kor., 5 ik díj 10 kor., A bírálás megejtése után a kitűzött pénzbeli díjak, valamint a dísz-szalagok a helyszínen azonnal kifognak

a tenyésztőknek adatai. Felkértek az érdekelt gazdaközönség, hogy kiállítandó állataikat a díjazás helyére a kiállítás napján reggeli 8 órakor kivezetesse, hogy azok az állatorvossal megvizsgálathassanak, egyesületi titkár által jegyzékbe vétethessenek, megszámozttathassanak s a bíráló bizottság akadály nélkül elkezdhesse működését. Debreczen, 1902. augusztus hó 14. Rásó Gyula, kir. tan., elnök. Dávidházy Sándor, gazd. egyll. ideigl. titkár.

Elitelt postásikkasztó.

Nyilas Mihály volt debreczeni postatiszt hivatalos pénzt sikkasztott, a miért a nyiregyházi kir. törvényszék két évi fegyházra ítélte. Felelőzetés folytán a debreczeni kir. ítélőtábla bessenyei Széll Farkas elnöklésével ma foglalkozott a postásikkasztó ügyével. A tábla tárgyalásán jelen volt Nyilas Mihály is, kit ma reggel kísérték Debreczenbe a nyiregyházi kir. törvényszék fogházából. A tábla az első foku bíróság ítéletét változtatás nélkül helyben hagyta.

Kossuth-ünnep Nyiregyházán.

Nyiregyháza város képviselőtestülete a Kossuth ünnep ügyében kedden tartott közgyűlésén a következő határozatot hozta: Májerszki Béla polgármester bejelentette, hogy Dr. Meskó László képviselői tag a közgyűlést megelőzőleg a folyó év augusztus hó 16-án indítványt adott be — nagy emlékü hazánkfia Kossuth Lajos százéves születési fordulójának megünneplése tárgyában s egyidejűleg felkérte a városi képviselőtestületet, hogy ezen indítványt a napirend előtt leendő tárgyalását határozza el. — A tett indítványt a képviselőtestület nagy lelkesedéssel és egyhangulag elfogadta s egyidejűleg elhatározta, hogy nemzeti történelmünk egyik legnagyobb alakja, a hallhatatlan emlékü Kossuth Lajos születésének százéves évfordulóját hazafias kegyelettel megünnepli s 1902. évi szept. 19-én diszközgyűlést tart. Az ünnepély részleteinek s módzatainak megállapítására a polgármester elnöksége alatt Dr. Meskó László, Benes László, Beniczky Miksa, Paulik János, Dr. Bartók Jenő, Verzár István, Fekete István, Martinyi József, Somogyi Gyula, Menyhért János, Nadassy Lajos, Dr. Konthy Gyula, Dr. Trajtlér Soma, Balla Jenő, Bogar Lajos, Klár Gusztáv, Kovács Elek, Paulusz Márton, dr. Vadász Leó és Barzó Mihály képviselői tagokból egy bizottságot küldött ki.

Biró Lajos itthon.

A debreczeni collegium egykori jeles növendéke, Biró Lajos hazánkfia, a kiváló tudós és kutató hosszas távollét és utazás után néhány nap mulva megérkezik a fővárosba. Biró három hónappal ezelőtt kelt utra hazafelé Kelet-Indiából. Utközben Port-Saidban partra szállott; ahol rövid ideig tartózkodott, onnan tegnap Triesztbe és ma pedig Fiuméba érkezett. Fiumében az ottani magyarok ovációval fogadták. A ki-kötő városból e hét végén, vagy a jövő hét elején érkezik meg Budapestre. A Nemzeti Múzeum tisztviselői valamennyien kifognak menni fogadására a pályaudvarra.

Ménlovásárlás Nyiregyházán.

Azon nyiregyházi gazdakot, akik teljes koru ménlovaikat megvétel céljából már régebben felajánlották az államnak, közelről érdeklí az a hír, hogy e ménlovak bizottsági meg szemlélése és esetleg megvásárlása szeptember 17-én lesz.

A patkányirtó mester balesete.

Mindenki ösmeri Debreczenben az öreg Steiner Adolfot. Arról híres Steiner, hogy patkányok irtásával foglalkozik. Tegnap is e végből hívták el a Cserepes utcára, a házi gazda kocsi is küldött érte. Ahogy felakart szállni a kocsira, az egyik ló valamitől megbokrosodott, hátra rugott. A rugás az öreg Steiner lábát érte, még pedig oly erősen, hogy a bal alsó lábszára eltört. A súlyosan sérült embert a kórházba szállították.

Szerencsétlenség a lóvasutnál.

A Kossuth u. lóvasutnál tegnap nagy szerencsétlenség történt. A vonat kerekai alá került egy 7 éves fiú s a nehéz kocsikeresztül ment mindkét lábán. Lakatos József 7 éves fiú menetközben a színház előtt felakart ugrani a kocsira, de a lépcsőről lecsuszott és a hátsó kerek alá került. A kerek keresztül mentek mindkét lábán és teljesen szétroncsolták. Az eszméletlenül fölkvő gyermeket fölvitték a közelben lakó Brunner Lajos dr.-hoz, ki az első segélyben részesítette, majd pedig a kórházba szállították. A rendőrség megindította a vizsgálatot nem terhel valakit felelősség a vonat személyzete közül a szerencsétlenségért. A gyermeknek mindkét lábát le kell vágni.

Eljegyzés.

Guttman H. Ferencz helybeli fiatal kereskedő eljegyezte Rosemberg Mór kereskedő művelt szép leányát Bertát P. Ladányból.

Éjféli gyűlés.

A debreczeni pinczerek az országos pinczér egyesület helyi fiókjának megalakítása vegett e hó 28-án éjjel 2 órakor a „Bika” szálloda kistermében gyűlést tartanak.

Kerékpár verseny.

Vettük a következő Értesítést: Ez uton is értesitem a Polgári Kerékpár Egyesület tagjait hogy sport egyesületünk a „Debreczeni Torna és Kerékpár Egyesület” szeptember hó 7 és 8-án rendezendő kerékpár versenyekre nevezéseiket, a mennyiben a Versenyeken részt óhajtanak venni, szeptember hó 1-ig Lasz gallner Kálmán ügyvivő elnök urhoz adják be. Bővebb felvilágosítással a tagoknak bármikor szolgálók. — Fridvalszky R. titkár.

A Svetits-intézeti iskolákban

a beiratások szeptember hó 3. 4. 5. mindig délelőtt 9—12 óráig lesznek. Az első két napon csak róm. kath. növendékeket veszünk fel, a harmadik napon más vallású növendékeket. Azon növendékek, kik intézetünkbe már jártak, bármely napon fölvetetnek. Az elemi leányiskola I. osztályába a 6 évet betöltött leányokat, a többi osztályokba csak az előző osztály elvégzéséről szóló bizonyítvány alapján veszünk fel növendékeket. A négy osztályú polgári leányiskolába való beiratás a törvényes kor és előképzettség alapján történik. A tanítónőképző intézet I. tanfolyamába csak 14 évet betöltött, négy polgári vagy felsőbb osztályt, vagy 6 elemi és 2 felső népiskolát végzett ép testű, egészséges és tanításra alkalmas szervezettel bíró leányokat veszünk fel. Wolaffka Nándor.

A felekezeti középiskolai tanárok vasuti jegye.

A Pol. Ért. jelenti: Amióta az állami és közigazgatási hivatalnokok kedvezményes

nyes jeggyel utazhatnak a vonaton, azóta nem szűnnek meg olyanok is kérelmezni e kedvezmény elnyerését, akik nem szorosán vett állami tisztviselő, de mégis a közérdek szolgálatában állanak s méltányos, hogy ugyanazon az állam által nyújtható jogokat élvezzék. Most ismét a felekezeti középiskolai tanárok lépnek akcióba, hogy ez utazási kedvezményt elnyerhessék. Egy ízben már lépéseket tettek ez irányban s az akkori minisztertől kedvező ígéretet kaptak, de eddig intézkedés nem történt. Abuzusnak tartják, hogy egy az állam által szubvencionált felekezeti középiskolában az állam által kinevezett tanárok élvezék e kedvezményt s a felekezet által megválasztott, ugyanott működő s ugyanolyan missziót teljesítő tanárok pedig nem. A felekezeti tanárok most küldöttségileg szándékoznak a kereskedelmi miniszter elé járulni, hogy rájuk is terjessze ki a kedvezményes jeggyel való utazhatóság kedvezményét.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, jó barátok és ismerősök, kivált pedig a bűnügyi osztály tisztviselői kara, kik felejtethetetlen fiam temetésén megjelenve mérhetetlen fájdalommat enyhíteni igyekeztek, fogadják részvétükért ez uton is halás köszönetünket. Keszler Jakab és családja.

Megleczkéztetett amerikai panszláv szerkesztő.

— A visszautasított dicséret. —

Kováts Kálmán amerikai magyar katolikus plebános hazafiasan szerkesztett ujságjában, a „Magyarok Csillaga” ban alaposan megleczkéztetett egy Kossuth gyalázót plebánost, a ki egyszemélyben panszláv ujságot is szerkeszt. Így hangzik ez a leczkéztetés.

Nem tudom, mit vétettem az Ur Isten ellen, de azt tudom, hogy e héten erősen volt okom pirulni, mikor valami „Denik” nevű tót lapot böngészve arról győződtem meg, hogy az engem megdicsért. Megdicsért pedig azért, mert én, a görök kath. vikáriusról megírtam a mult számbani vezércikkemet. Az tetszett még pedig leginkább ebben nekem, hogy én, a gör. kath. vikárius kinevezése körüli hiányokra reá mutatam. Csakhogy ez a dicső szerkesztő ur cikkem lefordításával egy kicsit túl lőtt a célon; mert hát cikkem tenorja implicite az ellen szólott, hogy a Hodobay kinevezését, az ő püspöke nem egyenesen Hodobaynak, hanem önmagának czimeztette és így külsőleg ezzel azt látszatot kelti az egész dolog, mintha Hodobay Magyarország kiküldötte lenne Amerikában. Hát ez bizony olyan baj, a melyen segíteni kell és hogy segítve is lesz, arról biztosíthatjuk a tót szerkesztő urat, bármennyire is nincs a dolog neki nyérére. Mások azért kora kérjük, hogy tartózkodjék ami megdicsérésünktől; mert hát attól az embertől, a ki oly mosdatlan szájjal beszél Kossuth Lajosról, mint azt ő ugyan ebben a számban megtette, a dicséretet resteljük. Hej pedig Rovinának Péter ur, ha az ön által oly igen nagyon legyalázott Kossuth Lajos nincsen egykor Magyarországon, ma Ön vagy bocskorban járná a Kárpátokat, vagy üveget hordana faluról falura a hátán vagy pedig fazekakat drótozva járná be a nagy magyar Alföldet és korántsem feszítene, Magyarország anyai jóságából uri topanban ott Pittsburgban ugy, mint az önt ingyen felnevelő magyar nemzet dühös el-

lensége. Lássá kérem, még az eb is megnyalja azt a kezet, a mely neki kenyeret ad. Miért szidja és gyalázza tehát Ön most azt a Kossuth Lajost, a ki polgári jogot szerzett egykor az Ön édes szüleinek, és így alkalmat Önnek is ahhoz, hogy ma Ön nem kénytelen mint birka őrző, ablakos- vagy drótos-tót bocskorban faluról-falura járni, de Magyarország ingyen neveléséből, vagyis kegyelméből még uri életet is élhet. Avagy a hála Önök előtt ismeretlen fogalom? Dicső ur! Ugy látszik.

Nagyváradai agyarkodások Debreczen ellen.

Némely váradai ujságok igazi virtust üznek Debreczen legyalázásából. — Most a Csokonai nevével kapcsolatban szórják Debreczenre a konkolyt. Az egyik váradai ujságban, a „Szabadság” ban oly durva és igazságtalan cikkk jelent meg Debreczen felől, mely még a váradai következetes, rosszindulatu támadások bokretájából is kiváló mákvirág.

Ha megütödnénk ezen a cikken: saját rosszizlésünkről tennék bizonyoságot. Nem háborgunk. Egyszerűen ujabban megállapítjuk a tényt, hogy immar oly nagy a sülyedés, hogy már magyar ujságban, magyar zszurnalisták agyarkodnak a törzsökös magyarság ellen, annyira hogy még a magyar faló ujságírók is leczkét vehetnek tőlök.

Mi nem utánozzuk az izléstelen, rosszindulatu, méltánytalan nagyváradai modort, noha talán nekünk sem volna olyan nehéz „Grosswardein” rovására, hatfontos grombaságokat faragni, de hát mi ezt nem tartjuk sem komoly, sem illő dolognak, és sem a magyar ujságírás hivatásával összeegyeztethetőnek, csupán a váradai szertelenség megvilágítására foglalkozunk ez ujjab támadással, azon megjegyzéssel közölve azt le, hogy nem az ugynevezett „pugris” — (talán Váradon mind csupa spanyol grandok élnek? . . . azt kell feltételeznünk) szavazott az ellen, hogy Csokonairól neveztessek el színházunk, diplomás emberek elleneztek ezt, nem ugyan, mert Csokonai bohém volt, hanem azért, mert a debreczeni színháznak, mint városi színháznak oly dicső multja van a magyar nemzeti színművészet történetében, a melylyel kevés magyar színház dicsekedhetik.

Nagy lelkiösmeretlenség, igazságtalanság, gyűlölködő, a magyart mindenáron pelengérezni törekvő rosszindulat kell ahhoz, hogy mondvacsinált ürügyekbe kapaszkodva, Debreczen, a debreczeni magyar polgárságot gyalázza, rugdalja bárki is. A Szabadság alábbi cikkének pedig nincs más célja, mint rugni, lehetőleg nagyot rugni Debreczenen.

Ugyanis ime így dudál az ékes cikkely Debreczen.

Egy ujságírókollegánk azt írta nemrégiben, hogy a magyar kultura nem sokat várhat Debreczentől. A hajduváros irástudói nagy apparátussal mentek neki ennek az igazságnak és a történelmi adatok egész tömegével akarták ledorongolni. A történelmi adatokból kétségtelenül okultunk, de Debreczenről való véleményünket ez adatok hajszálnyira sem változtatták meg. Debreczen dicsőséges multja kétségtelenül tiszteltreméltó, de a harezos, dicsőségesség mult annál megdöbbenőbbé teszi azt az elsüppedést, a melyet e város egész szellemi élete mutat. A lomha város tünnyán megfekszik ott a hortobágyi porban és lassanként mintaképvé válik a zsiros korlátoltságnak.

Debreczen ime elhatározta, hogy szín-

háza nem nevezi el Csokonairól, mert azon Vitéz Mihály bohém-életet élt. Ha sertéssel kereskedett volna, ha házat vett volna a Péterfián — az más volna. Azonban ő csak verseket írt, édeseket és halhatatlanságokat, továbbá jókedvűen beköszölte ezt a széles országot — tehát nem kap színházat.

A pugris a hasára üt és, jó debreczeni szokás szerint, hegyeset köpven, elintézi egy-két perc alatt Csokonai Vitéz Mihályt: bohém volt. Beszélhetsz neki azután. A mint lenézett jött-ment marad meg Csokonairól is a véleménye: hohém volt, tehát ne essék róla több a városban, a hol a sertésnek van becsülete, míg a könyvet csak arra használják, hogy papírjába szalonnát takarjanak.

A pugris-szellem uralkodik ebben a tunya városban, a melynek szellemi élete esztendő óta nem produkált semmit, a melynek közléte egy eredeti gondolatot, egy ötletet, egy tervet, vagy egy új jelszót nem mutathat, a mely még a magyarságból is kiábrándítana, ha nem tudnók, hogy magyarsága inkább tatárság, ázsiaiasság, mint magyarság, a mely . . . nem nevezi el a színházat Csokonairól, mert Csokonai bohém volt.

Még régi dicsősége, nagy erőssége, a felséges, kemény kálvinizmusa is improduktív. A debreczeni ősi kollégium miben különbözik a pécsi, vagy a pozsonyi, vagy a szigeti jogakadémiától?

Nekünk nagyváradiaknak érdemes foglalkoznunk a hajduváros dolgaival. Nagyvárad amugy is örvendtesen ellentéte Debreczennek, de — úgy látszik — ha Debreczent figyeljük . . . mindig tudni fogjuk: mit ne tegyünk. (x.)

IRODALOM.

Vass Albert.*)

Ifju megállj! Magyar hazádnak
Utánad szálló szelleme vagyok,
Honom átkát hozom utánad
Ha ősid földjét hűtlen itt hagyod
Lobogó véred mas honáért szórva.
— Atkozz hazám, de nekem menni kell,
Hiv a szabadság vidám lobogója:

Ifju megállj! Forró szivednek
Visszahívó szózata vagyok én.
Feléd im intó kendők lengenek,
Könyvek fakadnak szép leányok szemén,
Gyászossá lesz még szivednek ez óra.
— Fortj, égj szívem, de nekem menni kell,
Hiv a szabadság piros lobogója.

Fiam megállj! Anyádnak árnya
Csokolja arczod, s esdekelve kér:
Maradj, Ó holttestednél állva
Szívem szakadna. Hidd el, többet ér
Anyád könnyeseje, mint a harc golyója.
— Anyám, ne sirj. Visszajövök dicsőn,
Hiv a szabadság tépett lobogója...

— Mert tespedés, iromba tengés
Az élet bús hazámnak hantjain,
El oda, hol trombitazengés
A dal a költők zúgó lantjain.
Halál vagy élet! Konduljon az óra;
En rabházamból odaszálló, hol
Leng a szabadság küzdő lobogója.

És dörg az ágyu. Zúgva zúg a
Golyószárny. S míg az ifju szív dobog:
A harc fulánkja átfúrja,

*) A bur háboruba kiszökött és ott hősi halált halt ifju, magyar gróf.

Kebele vérrel mosolyog
Mint föld porán a viharverte rózsza.
És szemfedőként lassan ráborul
A vert szabadság hulló lobogója.

Madai Gyula.

CSARNOK.

Vaterloo.

Eckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

Kilencz óraker megkondultak ez estharangok Chatelet faluban. A huszártrombitások takarodót trombitáltak. A legénység pedig, ki ide, ki oda kászolódott a lefekvéshez, a midőn parancs jött. Schöffler brigadéros parancsolta, hogy a zászlóalj, mint elővéd az erdő tulsó oldalára vonuljék fel. Ennek a mi szerencsétlen zászlóaljunknak tehát ismét kijutott az 1813-ik esztendőbeni végzetes szereplésből.

Ilyen szomorú az, ha valamely ezrednek híre s neve van. A legénység változik, de a numerus megmarad. Valóban igen szép szám is ez a hetedik könnyű gyalogezred száma.

En már azonban tapasztaltam, hogy micsoda sokba kerül az ilyen jeles, szép numerus.

Még az álmosabbak szemét sem fogta az álom. Az izgalomtól kimeredt mindnyájunknak a szeme. mert ott motoszkált mindnyájunknak a fejében a nyughatatlanító gondolat: „Hátha már is lesekednek ránk a poroszok? Hátha már az erdőből rajtunk ütnek?”

Mintegy esatárvonalba oszolva jobbról balról huszárok kísérték és fedték az oszlopot. Mi rendes léptekben haladtunk. A kapitányaink a tisztek a századoknál a szokott beosztásban lépegettek. Gemeau őrnagy ur a kis fakóján a zászlóalj közepetáján lovagolt.

Mielőtt elindultunk volna, minden ember megkapta a háromfont kenyert és a két font rizst. Eképpen kezdtük meg mi a hadjáratot.

Pompásan ragyogott a hold. Bevilágította az egész vidéket. Mint az olvasztott ezüst, akként ragyogott. Önkénytelenül a Lipce mellett erdőség jutott az eszembe, a melynek az aljában én a két porosz huszárral a vályogvető gödörbe pottyantam, mialatt szegény Klipfel pajtásomat kissé odábbat szememláltára vagdalták össze. Ez a gondolat igen fel élenkítette figyelmemet. Senki sem szólt csak egy szót sem. Maga Buche Jancsi is fogát összaharapva, emelt fővel neszelt. Most Czebede sem tekintgetett a század balszárnyáról felém, hanem miként édesmindnyájan a fák alatti homály felé meresztgette a szemét.

Majdnem egy óráig tartott, míg az erdőségélyt megközelítettük. Mintegy kétszáz lépésnyire az erdőtől „álljt” vezényeltek. A huszárok visszahúzódtak a zászlóaljhoz. Egy század esatárvonalban nyomult az erdőbe.

Mintegy öt perczig vártunk így s amidőn semmi zaj nem támadt, sem jelentés nem érkezett be, ekkor mi is megindultunk. Meglehetősen széles erdei uton haladtunk. Az oszlop a homályban lépést tartva, zárkózva haladt, minduntalan nagy világos tisztásokat értünk. Meglátszott a favágók keze munkája.

Az ölbe rakott hasábosfák szinte ragyogtak a holdfényben. Egyébként sem nem hallottunk, sem nem láttunk semmit. Buche Jancsi halkán sugdosta:

— Igazi gyönyöröm ez a faillat. Mint-hacsak a Harbergben volnék.

Bezzeg máson járt az én eszem.

— Bánom is én a faillatot. Csak oldalba ne puskázzanak bennünket. Mintegy két órai menet után ismét derengeni kezdett az erdői homály. Szerencsésen, minden fennakasztás nélkül érük el az erdő tulsó oldalát. A huszárság, mely eddig utánunk lovagolt, ismét szétugratott. Kézbe vettük a fegyvert.

(Folyt köv.)

A közönség köréből.*)

Jánosi Zoltán meghallgatása.

Hosszu kocsi-sor vonult végig vasárnap délután a sároni uton. A debreczeni lelkész választó hívek nagy számmal seregltek ki, hogy meggyőződjenek annak a jó hírnek valóságáról, a mely Samson kiváló lelkésze: Jánosi Zoltán felől az egész városban el van terjedve.

A meghallgatandó lelkész: Jánosi Zoltán ur volt tanítványai pedig, a fői-kolai ifjak gyalogszerrel rándultak ki Sámsonba.

Fáradtsággal nem törődve gyalogoltak ki, hogy megjelenésükkel kifejezést adjanak Jánosi Zoltán iránti meleg szeretetüknek, a kitől az igazságnak és becsületnek, a hazának és szabadságnak forró szeretetét sajátították el egykor.

Es nem hiába ment ki az a sok ember és az ifjuság.

A látott és hallott dolgok senki előtt, semmi kívánni valót fenn nem hagytak.

Az isteni tiszteleten elmondott hatalmas beszéd és gyönyörű imák mindenkit magával ragadtak.

Nem tudta az ember, vajjon a beszéd tárgyának szépségén és kitűnő felfogásán, vagy a tárgy páratlan szépségű kidolgozásán, avagy az előadás nemes komolyságán és finom színezésén csodálkozzék-e inkább.

Mindenkinek a lelkéig hatott a hatalmas tudásra, magas gondolkodásra és művészi szónoki tehetségre valló magas röptű beszéd.

A kifejtett igazságoknak és bölcs tanításoknak utat nyitott minden ember szívéhez, a beszéd világos, átlátszó, magyar zamatu, költői szárnyalásu nyelvezete.

Es mindenki meleg csodalattal nézett az ifju lelki pásztor daliás alakjára, áhítattal hallgatta zengzetes hangjának felsendülését, midőn az igazság melletti rendületlen kitarásra buzdított és forró lelkesedéssel együtt repült az ő lelkével mindenkinek a lelke, midőn édes hazánk most sötét, majd ragyogó multjából meritett egyes megragadó vonatkozásokat és a magyar hazáért, a magyar nemzetért, jövőnkért bocsátott páratlan szépségű fohászokozást a nemzetek istenéhez.

A lelkész-hallgatásról a legmelegebb vonzalommal, lelkesedéssel eltelve jöttek haza a hívek.

Az ifjuság pedig nemcsak a Jánosi Zoltán ur iránti forró szeretetében erősödött meg, hanem az ő izzó lelkéből minden ifjunak lelkébe átpattant újra egy-egy szikra, hogy még magasabbra szítsa az igazságot, a hazáért és szabadságért az ifjak keblében lobogó lángot.

Az általános lelkesedés azt jelentette, hogy Melius, Buday Ezsaiás és a Révészék méltó utódja és személyesítője tiszteletes Jánosi Zoltán ur.

Segőd.

*) A fenti sorok közlésére kértünk fel, azon megjegyzéssel közöljük, hogy érte bár a szerkesztőség nem, de ifjabb Móríc Pál felelős szerkesztő is felelősséget vállal és egyetért vele.

